

Europos sekso paslaugų tiekėjų teisių deklaracija

Ši deklaracija buvo sukurta ir patvirtinta 120 sekso paslaugų tiekėjų ir 80 jų šalininkų iš 30 šalių 2005 metais spalio 15-17 dienomis įvykusioje “Europos sekso paslaugų tiekėjų, žmogaus teisių, darbo ir migracijos konferencijoje” (Briuselis, Belgija).

Įvadas

Šią deklaraciją sudarė sekso paslaugų tiekėjai ir organizacijos, skirtos ginti jų teises ir siekti gerovės. Deklaracijoje yra išvardytos visų Europos žmonių teisės, įskaitant ir sekso paslaugų tiekėjų, suteiktos pagal tarptautinius žmogaus teisių kūrimo reglamentus. Šioje deklaracijoje taip pat yra apibrėžtos ribos ir rekomenduojama praktika, kurios būtinos minimaliai suteikti ir palaikyti šias teises. Šios teisės turi būti gerbiamos ir ginamos kuriamojoje bei esamoje politikoje, nukreiptoje prieš prekybą žmonėmis, nelegalią migraciją ir terorizmą.

Deklaracija

Pagal Visuotinę žmogaus teisių deklaraciją, (1948) visi Europos žmonės, įskaitant ir sekso paslaugų tiekėjus, turi šias teises (Visos Europos valstybės privalo jas gerbti, ginti ir laikytis):

I. Teisė į gyvenimą, laisvę ir saugumą

II. Teisė į asmeninį ir šeimyninį gyvenimą be jokio nesankcionuoto kišimosi. Teisė į būstą ir korespondenciją be garbės ir reputacijos niekinimo.

III. Teisė į fizinės ir dvasinės sveikatos gerinimą.

IV. Teisė į judėjimo ir pragyvenimo laisvę.

V. Teisė būti laisvu nuo vergijos, priverstinių darbų ir eksploatacijos.

VI. Teisė būti ginamam: įstatymo, nuo diskriminacijos nepriklausomai nuo lyties, rasės, pilietybės, seksualinės orientacijos ir pan.

VII. Teisė į santuoką ir šeimos sukūrimą.

VIII. Teisė į darbą, laisvę pasirinkti veiklos kryptį, į palankias darbo sąlygas.

IX. Teisė į taikius sambūrius ir sąjungas.

X. Teisė palikti bet kokią šalį, ir savo gimtinę, ir teisė grįžti į gimtąją šalį.

XI. Teisė prašyti prieglobsčio ir negrįžti prie tardymo ir prievartos sąlygų.

XII. Teisė dalyvauti viešajame ir kultūriniame visuomenės gyvenime.

Šios žmogaus teisės suformuluotos tarptautinėse sutartyse, kurių Europos vyriausybės privalo laikytis. Be to, daugumoje Visuotinės žmogaus teisių deklaracijos straipsnių sakoma, visos šios teisės turi būti taikomos be jokios diskriminacijos, neatsižvelgiant į rasę, lytį, kalbą, tikėjimą, politines ar kitokias pažiūras, nacionalinę ar socialinę kilmę, priklausymą tautinėms mažumoms, nuosavybę, gimimą ir bet koki kitą statusą. Be to, pagal Visuotinės žmogaus teisių deklaracijos 2 straipsnį: “Kiekvienas žmogus gali naudotis visomis teisėmis ir laisvėmis, paskelbtomis šioje Deklaracijoje, be jokių skirtumų, tokių kaip rasė, odos spalva, lytis, kalba, religija, politiniai ar kitokie įsitikinimai, nacionalinė ar socialinė kilmė, turtinė, jo gimimo ar kokia nors kitokia padėtis [...]”.

Nors šios teisės turi būti taikomos visiems žmonėms, visos Europos sekso paslaugų tiekėjų patirtis rodo, jog valstybės negina ir negerbia jų teisių taip, kaip kitų

piliečių. Dėl šios priežasties mes sudarėm Visuotinę Europos sekso paslaugų tiekėjų deklaraciją ir įsipareigojome išsireikalauti jų laikymosi.

I. Gyvybė, laisvė ir saugumas

Sekso paslaugų tiekėjai turi teisę į gyvybę, laisvę ir asmeninį saugumą, įskaitant asmeninio seksualumo nustatymą. Ryšium su tuo manome, kad:

- 1.1. Niekas neturi būti kitų verčiamas teikti sekso paslaugas prieš savo valią arba netenkinančiomis sąlygomis;
- 1.2. Prezervatyvai sekso paslaugų tiekėjams yra gyvybiškai svarbūs siekiant išsaugoti gyvybę ir apsaugą, todėl prezervatyvų konfiskacija turi būti uždrausta.

II. Asmeninis ir šeimyninis gyvenimas

Sekso paslaugų tiekėjai turi teisę į laisvę nuo nesankcionuoto kišimosi į jų asmeninį ir šeimyninį gyvenimą, namus arba susirašinėjimą ir nuo kėsಿನimosi į jų garbę ir reputaciją. Kad šios jų teisės būtų gerbiamos, mes manome, kad:

- 2.1. Niekam negali būti atimtos teisės į tarpusavio santykių užmezgimą ir vystymą;
- 2.2. Negalima sekso paslaugų tiekėjų partnerių ir jų suaugusių vaikų vadinti „suteneriais“;
- 2.3. Negalima manyti, kad sekso paslaugų tiekėjai negali turėti asmeninio ir šeimyninio gyvenimo, o kitiems žmonėms - kad jie negali užmegzti ir palaikyti draugiškų santykių su sekso paslaugų tiekėjais;
- 2.4. Sekso paslaugų tiekėjai turi teisę patys nustatyti, kiek vaikų jie nori turėti ir kur jų vaikai turi gyventi.
- 2.5. Esamas arba buvusio sekso paslaugų tiekėjų statusas neturi būti jo gebėjimu būti tėvais/globėjais vertinimo pagrindu.

III. Sveikata

Sekso paslaugų tiekėjai nepriklausomai nuo jų imigranto statuso turi teisę į žymiai aukštesnius fizinės ir protinės sveikatos standartus, įskaitant ir seksualinę bei reprodukcinę sveikatą. Gerbdami šias teises mes teigiame, kad:

- 3.1. Iš nieko negali būti reikalaujama atlikti priverstinį seksualinės sveikatos tikrinimą ir ŽIV testą. Visi sveikatos patikrinimai turi būti atliekami su tikslu ją gerinti, kartu laikantis atėjusiųjų pasitikrinti sveikatos žmogaus teisių;
- 3.2. Informacija apie seksualinę sveikatą ir ŽIV statusą turi būti konfidenciali.

IV. Judėjimo laisvė

Sekso paslaugų tiekėjai turi teisę į judėjimo ir pragyvenimo laisvę, todėl mes manome, kad:

- 4.1. Neturi būti jokių tarpvalstybinio judėjimo apribojimų vien dėl to, kad asmuo yra sekso paslaugų tiekėjas;
- 4.2. Neturi būti jokių apribojimų laisvam judėjimui šalies viduje.

V. Laisvė nuo vergijos ir priverstinių darbų

Sekso paslaugų tiekėjai turi teisę būti laisvais nuo vergijos, priverstinių darbų ir servituto, todėl gerbdami šią teisę manome, kad:

- 5.1. Turi būti imtasi veiksmų, užtikrinančių sekso paslaugų tiekėjams visas darbo teises. Tose šalyse, kur tokios teisės yra, sekso paslaugų tiekėjai turi būti apie jas informuoti ir turėti priėjimą prie visų procedūrų ir standartų, kurie padėtų užbaigti kovą su išnaudojančiomis darbo sąlygomis;
- 5.2. Turi būti imtasi veiksmų, kurie užtikrintų, kad būtų ginamos nuo prekybos žmonėmis nukentėjusiųjų teisės, taip pat priverstinio darbo ir vergiją patyrusių asmenų teisės. Išvardintų žmonių teisės privalo būti ne tik ginamos, bet ir geriamos;
- 5.3. Turi būti suteiktas leidimas gyventi ir užtikrintas priėjimas prie teisėtvarkos ir juridinės pagalbos, įskaitant kompensaciją nepriklausomai nuo asmenų noro bendradarbiauti su teisėtvarkos pareigūnais;

5.4. Vergijos ir prekybos žmonėmis aukos neturi būti gražintos prie tokių situacijų šalyse, kuriose yra didžiausia rizika vėl tapti prekybos žmonėmis aukomis arba susidurti su kitais nemalonumais.

VI. Lygios įstatymo gynimo galimybės ir apsauga nuo diskriminacijos

Sekso paslaugų tiekėjai turi teisę į lygias įstatymo gynimo galimybes, įskaitant juridinę pagalbą, taip pat į gynybą nuo diskriminacijos. Atsižvelgdami į tai mes teigiame, kad:

6.1. Tais atvejais, kai sekso paslaugų tiekėjai nepažeidžia įstatymų ir sekso paslaugos yra teisėtos, teisėtvarkos pareigūnams turi būti uždrausta pasinaudoti valdžia su tikslu įsibrauti ir suteikti nepatogumų sekso paslaugų tiekėjams;

6.2. Patekus baudžiamojon atsakomybėn arba sulaikymo atvejais pareigūnai privalo gerbti visų kaltinamųjų ir aukų teises, nepriklausomai nuo sekso paslaugų tiekėjo statuso;

6.3. Valstybės neša atsakomybę už tyrimą, teismo bylą ir teismo nuosprendžio paskelbimą už nusikaltimą, kurį atliko asmuo nepriklausomai nuo to, ar jis yra sekso paslaugų tiekėjas, ar ne, nepriklausomai nuo jo imigranto statuso. Turi būti imtasi veiksmų, kurie garantuotų, jog baudžiamoji teisingumo sistema geba reaguoti į nusikaltimus, apie kuriuos praneša sekso paslaugų tiekėjai, jų liudijimas būtų neatmestas vien dėl savo statuso;

6.4. Pareigūnams turi būti praversti specialūs mokymai ir atitinkama jų atranka; teisėtvarkos atstovai iš nieko negali konfiskuoti teisėtų asmeninių daiktų.

VII. Santuokos ir šeimos sukūrimas

Sekso paslaugų tiekėjai turi teisę sukurti santuoką ir šeimą, todėl:

7.1. Esamas arba buvęs sekso paslaugų tiekėjo statusas neturi riboti arba drausti sekso paslaugų tiekėjams sukurti santuoką su jų pasirinktu partneriu, sukurti šeimą ir auklėti savo vaikus;

7.2. Vyriausybė turi garantuoti, kad esamas arba buvęs sekso paslaugų tiekėjas ir jo šeimos nariai gautų visapusišką medicininę pagalbą. Turi būti garantuota, kad sekso paslaugų tiekėjai ir jų šeimos nariai nepatirs diskriminacijos iš vadžios organų ir sveikatos apsaugos sferos asmenų. Turi būti geriamos jų teisės į asmeninį ir šeimyninį gyvenimą.

VIII. Darbas ir tinkamos darbo sąlygos

Sekso paslaugų tiekėjai turi teisę į darbą, turi laisvę pasirinkti darbo veiklą bei teigiamas darbo sąlygas, apsaugą nuo bedarbystės. Dėl šių priežasčių mes manome, kad:

8.1. Sekso paslaugų teikimo nepripažinimas kaip darbinės veiklos ir jų priskyrimas baudžiamajai veiklai pažeidžia žmogaus teises į tinkamas darbo sąlygas;

8.2. Sekso paslaugų tiekėjai turi teisę patys nustatyti, nepriklausomai nuo aplinkos spaudimo, apie savo sekso paslaugų rūšį ir sąlygas;

8.3. Sekso paslaugų tiekėjai turi teisę į saugią ir sveiką darbo aplinką, sąlygas; tiksliai ir laiku pateikta informacija apie sveikatą ir saugų elgesį turi būti lengvai pasiekiami sekso paslaugų tiekėjams nepriklausomai nuo to, ar jie dirba kažkam, ar sau. Be to, niekas iš sekso paslaugų tiekėjų neturi versti save vartoti alkoholį ir kitas stipriai veikiančias medžiagas kaip būtiną savo darbo sąlygą;

visi žmonės turi teisę į pagarbą darbo vietai ir laisvę nuo seksualinių reikalavimų. Sekso

8.4. Sekso paslaugų sferos darbo vietos turi būti gerbiamos ir būti laisvos nuo prievartos ir reikalavimų sekso paslaugų tiekėjams;

gerbiant teises **prieš diskriminaciją** mes manome, kad:

8.5. Niekas negali būti diskredituotas civiliniame arba šeimos teisme dėl esamo arba buvusio sekso paslaugų tiekėjo statuso;

8.6. Būtina imtis veiksmų ginant sekso paslaugų tiekėjus ir nuo jų priklausančius asmenis nuo diskriminacijos tuose rajonuose, kuriuose jie dirba arba gyvena, nuo diskriminacijos gauti juridines, medicinines, socialinio aprūpinimo arba socialines paslaugas, vaikų globa, nuo nesankcionuotos ir nepagrįstos diskriminacijos iš privačių draudimo kompanijų;

8.7. Turi egzistuoti valstybiniai ir profesiniai mokymai, kurių tikslas būtų mažinti sekso paslaugų tiekėjų diskriminaciją;

8.8. Sekso paslaugų tiekėjai privalo turėti teisę į tinkamą darbą ir socialinio draudimo privilegijas, įskaitant apmokamas atostogas dėl ligos, nėštumo ir vaiko priežiūros atostogas, apmokamas atostogas ir teisę į nedarbingumo pašalpą tuo atveju, jei jie atleisti arba nusprendė mesti sekso industriją;

8.9. Sekso paslaugų tiekėjai neturi būti verčiami mokėti per didelę kainą už nuomą arba pirmojo būtinumo daiktus darbo vietoje tik dėl tos priežasties, kad ta vieta naudojama sekso paslaugoms teikti;

8.10. Niekam negali būti kliūčių darbinėje veikloje arba būti atleistam iš darbo vien dėl tos priežasties, kad darbuotojas teikia sekso paslaugas.

IX. Taikūs sambūriai ir sąjungos

Sekso paslaugų tiekėjai turi teisę į taikius sambūrius ir sąjungas, todėl:

9.1. Sekso paslaugų tiekėjo statusas neturi būti laikomas pagrindu riboti jų galimybę jungtis, dirbti kartu ir ginti savo teises;

X. Teisė išvykti ir grįžti į savo šalį

Sekso paslaugų tiekėjai turi teisę išvykti iš bet kurios šalies, taip pat ir iš savo gimtosios, ir grįžti į savo gimtinę, todėl:

10.1. Sekso paslaugų tiekėjo darbas neturi būti pagrindu riboti kiekvieno žmogaus teisę išvykti ir grįžti į savo šalį, o kiekvienas grįžimas turi garantuoti saugumą.

XI. Prieglobstis ir teisė negrįžti prie tardymo ir prievartos situacijų

Sekso paslaugų tiekėjai turi teisę prašyti prieglobsčio ir negali būti gražinami prie žeminančių ir blogesnių situacijų. Gerbdami šią jų teisę siūlome:

11.1. Vyriausybė turi imtis veiksmų, kurie garantuotų, kad dėl sekso paslaugų tiekėjo statuso asmeniui iškilis barjerai prašant prieglobsčio arba pavojus būti išduotam į tardymo ir prievartos sąlygas.

XII. Dalyvavimas visuomeniniame gyvenime

Sekso paslaugų tiekėjai turi teisę dalyvauti visuomenės kultūriname ir viešajame gyvenime. Dėl šios teisės:

12.1. Sekso paslaugų tiekėjai, kaip ir kiti žmonės, privalo turėti teisę dalyvauti įstatymų kūrimo ir politikos, susijusios su jų darbo ir gyvenimo sąlygomis, formavime;

12.2. Vyriausybė turi padėti tašką dėl neproporcingai didelio skaičiaus prievartos ir nužudymo atvejų prieš sekso paslaugų tiekėjus iš teisėtvarkos pareigūnų pusės.